

Zitting 1976–1977

14 350

Goedkeuring van de op 3 december 1975 te Londen tot stand gekomen Internationale Koffieovereenkomst, 1976, met bijlagen (Trb. 1976, 116¹)

Nr. 3

MEMORIE VAN TOELICHTING

I. Inleiding

Van 4 november tot en met 3 december 1975 werd in het kader van de Internationale Koffieraad te Londen de slotfase van de conferentie voor de totstandkoming van een derde Internationale Koffieovereenkomst gehouden. De Conferentie heeft op 3 december 1975 overeenstemming bereikt over de tekst van deze overeenkomst (laatstelijk Trb. 1976, 174), die op 1 oktober 1976 voorlopig in werking is getreden, aangezien aan de daartoe in de overeenkomst gestelde vereisten is voldaan. De looptijd bedraagt zes jaren, met dien verstande, dat de contracterende partijen na drie jaar blijk dienen te geven van hun bereidheid om ook voor de resterende drie jaar hun lidmaatschap van de overeenkomst voort te zetten.

Het resultaat betekent een voortzetting van de sedert de totstandkoming in 1962 van de eerste Koffieovereenkomst bestaande samenwerking tussen producenten- en consumentenlanden. Hierbij was het voornaamste doel het stabiliseren van het prijsniveau op de internationale koffiemarkt en het voorkomen van te lage koffieprijzen. Aan deze overeenkomst nam ook Nederland deel evenals aan de Internationale Koffieovereenkomst, 1968 (Trb. 1968, 52; in 1973 gewijzigd en verlengd tot 1 oktober 1975 (Trb. 1973, 151); in 1974 bij Protocol verlengd tot 1 oktober 1976 (Trb. 1975, 43)).

De derde overeenkomst wijkt af van de beide voorgaande, daar deze waren gebaseerd op een wereldkoffie-overschot. Als gevolg van de omvangrijke vorstschades in 1969, 1972 en 1975 zijn deze overschotten geleidelijk verdwenen. Er is zelfs een relatief tekort ontstaan met de daaraan verbonden hoge prijzen. De derde overeenkomst beoogt het nemen van effectieve maatregelen wanneer de huidige situatie weer omslaat in een overschot. Er zal dan ook pas worden ingegrepen wanneer het prijsverloop op de internationale koffiemarkt daartoe aanleiding geeft.

II. (Tweede) Internationale Koffieovereenkomst, 1968

De uitvoering van de tweede Internationale Koffieovereenkomst is opgedragen aan de Internationale Koffieraad, die in Londen is gevestigd. Deze Raad is samengesteld uit 42 producenten- en 21 consumentenlanden.

De tweede Koffieovereenkomst bood de mogelijkheid tot groepslidmaatschap voor importerende landen. Op grond hiervan werd destijds door de

¹ Ingevolge de wens van de vaste Commissie voor Buitenlandse Zaken van beide Kamers der Staten-Generaal (zie Bijl. Hand. II, 13 052 nr. 1) is de Nederlandse vertaling van de overeenkomst bijgevoegd; deze is nedergelegd op de bibliotheek, ter inzage van de leden.

lid-staten van de EEG bij de Koffieraad een verzoek ingediend om de Gemeenschap als zodanig in staat te stellen aan de Koffieovereenkomst deel te nemen. Bij de wijziging van de Overeenkomst 1968 werd in 1973 de toetreding van de Gemeenschap mogelijk gemaakt doordat de Gemeenschap in artikel 3, derde lid, met name werd genoemd. De EEG is evenwel nimmer als lid toegetreden omdat Italië er niet in is geslaagd tijdig de constitutionele procedure, noodzakelijk voor de ratificatie van de overeenkomst, te voltooien. De EEG heeft wel als waarnemer aan de werkzaamheden van de Koffieraad deelgenomen.

Voor een overzicht van de produktie, de uitvoer en de invoer van koffie en de ontwikkeling van de koffieprijsen kan verwezen worden naar de bijlagen van deze toelichting.

De tweede overeenkomst was evenals haar voorganger gebaseerd op een prijs-quotamechanisme. Aan de hand van bepaalde afgesproken referentieprijsen werd ernaar gestreefd het prijsverloop op de wereldmarkt te stabiliseren door de aanpassing van het aanbod van koffie op de wereldmarkt aan de te verwachten vraag.

Ieder koffiejaar¹ werden op grond van de voor die periode geraamde benodigde wereldimporten de exporthoeveelheden vastgesteld, die werden verdeeld aan de hand van het voor elk producentenland voor een langere periode geldend basisquotum, gebaseerd op de gemiddelde exporten gedurende een bepaalde referentieperiode.

Tijdens de werkingsduur van de tweede overeenkomst is de koffieproduktie sterk gedaald. Ernstige vorstschade in 1969 en 1972 in Brazilië, dat ongeveer een derde deel van de wereldproduktie voor zijn rekening neemt, had grote opwaartse druk op de prijzen over de gehele linie tot gevolg.

De koffiemarkt, die zich sinds jaren heeft gekenmerkt door een structurele overschotpositie, tendeerde door bovengenoemde vorstschade in 1972 naar een betrekkelijk evenwicht tussen vraag en aanbod.

In verband met de hoge koffieprijsen in de zomer van 1972 slaagden de producenten- en consumentenlanden tijdens de augustusvergadering van de Koffieraad er niet in overeenstemming te bereiken over de omvang van de uitvoerquota en de hoogte van de interventieprijsen voor het koffiejaar 1972/1973. De grote consumentenlanden wensten het toen heersende prijspeil niet als een reëel uitgangspunt te aanvaarden voor de vast te stellen interventieprijsen. Als gevolg hiervan is sinds 1 januari 1973 de koffie-uitvoer aan geen enkele beperking onderworpen geweest.

De onderhandelingen over een derde overeenkomst, die in het najaar van 1972 hadden moeten aanvangen, vonden door deze ontwikkelingen geen doorgang. De producentenlanden wensten een nieuwe overeenkomst, waarbij, om de prijs op een redelijk niveau te houden, de koffie-uitvoer gedurende de gehele looptijd van de overeenkomst aan een quotaregeling onderworpen zou zijn. Dit was voor een aantal grote consumentenlanden, zoals de Verenigde Staten van Amerika en de Bondsrepubliek Duitsland, niet aanvaardbaar. Zij wensten een nieuwe overeenkomst die slechts zou voorzien in de vaststelling van exportquota indien de marktprijs voor koffie zich beneden een bepaald niveau zou bevinden.

Tijdens de in april 1973 gehouden vergadering van de Internationale Koffieraad is besloten tot wijziging en verlenging van de overeenkomst tot 1 oktober 1975. Deze wijziging kwam neer op het vervallen van alle bepalingen van de overeenkomst betrekking hebbende op de regeling van invoer, uitvoer, produktie en voorraden. Besloten werd de Internationale Koffie-organisatie in stand te houden als forum voor het onderhandelen over een derde overeenkomst en als orgaan voor het verzamelen en verspreiden van de statistische gegevens.

De tijd tot 1 oktober 1975 is te kort gebleken om een derde overeenkomst tot stand te brengen.

III. De Conferentie 1975

Het eerste gedeelte van de conferentie vond te Londen plaats van 24 juni tot en met 14 juli 1975. Tijdens deze bijeenkomst is men er niet in geslaagd

¹ Een periode van 1 oktober tot en met 30 september.

overeenstemming te bereiken over een nieuwe overeenkomst. De producentenlanden konden geen overeenstemming bereiken over de omvang van de basisquota, die voor hen de grondslag vormen voor de verdeling van de vast te stellen exporthoeveelheden. Bovendien konden de grote producentenlanden zoals Brazilië en Columbia niet instemmen met de zienswijze van de meeste verbruikslanden, dat een prijs-quotummechanisme slechts dan in werking zou moeten zijn wanneer het verloop van de wereldmarktprijzen daartoe aanleiding zou geven.

Het zag ernaar uit dat de conferentie zou mislukken. Tegen deze achtergrond is op voorstel van Zweden een kleine contactgroep gevormd, die uiteindelijk de basis heeft gelegd voor de bereikte resultaten.

Deze groep bestond uit vertegenwoordigers van vier exporterende en vier importerende leden van de Internationale Koffieraad, die op persoonlijke basis adviezen en suggesties hebben uitgebracht over een aantal essentiële punten voor een nieuwe overeenkomst.

Aan het einde van de bijeenkomst heeft de Raad een resolutie aangenomen waarin de uitvoerend directeur van de Koffie-organisatie werd opgedragen op basis van de uitgebrachte voorstellen een voorlopige tekst voor een nieuwe overeenkomst op te stellen, waarover in een later stadium de opnieuw bijeen te roepen onderhandelingsconferentie zich zou dienen uit te spreken.

De na afloop van het eerste deel der conferentie in Brazilië opgetreden ernstige vorstschade (17 juli 1975) heeft de vraag doen rijzen of een tweede fase voor de onderhandelingen nog zinvol zou zijn. Ten gevolge van dit produktieverlies sloeg het relatieve evenwicht tussen vraag en aanbod op de mondiale koffiemarkt om in een te verwachten tekort met daarmede gepaard gaande betrekkelijk hoge prijzen (bijlage 4 van deze toelichting).

Niettemin besloot de Koffieraad in september 1975 dat de tweede fase van de onderhandelingen begin november 1975 zou aanvangen. Hieraan werd deelgenomen door 65 landen, terwijl de Europese Economische Gemeenschap als waarnemer aan de besprekingen deelnam.

Aan het begin van deze bijeenkomst werd van Braziliaanse zijde verklaard dat een nieuwe overeenkomst gewenst werd geacht, doch dat dit land onder geen beding afstand zou doen van zijn positie als belangrijkste koffie-exporteur. Hoe belangrijk deze kwestie voor Brazilië is moge blijken uit het feit dat sinds kort circa 1 mld. US dollars in nieuwe aanplantingen werd geïnvesteerd.

De Verenigde Staten van Amerika verklaarden eveneens bereid te zijn om spoedig een nieuwe overeenkomst tot stand te brengen.

De rol van de EEG om mede namens de lid-staten als onderhandelaar en woordvoerder op te treden is beperkt gebleven. Slechts enkele artikelen van de derde overeenkomst worden van communautair belang geacht. Dit zijn de artikelen die betrekking hebben op de invoercontrole van koffie. Over de in dit verband te nemen maatregelen zal de Koffieraad in een later stadium beslissen aan de hand van een rapport van een technische werkgroep.

IV. De (derde) Internationale Koffieovereenkomst, 1976

De preambule van de onderhavige overeenkomst bevat een aantal overwegingen die in grote lijnen overeenstemmen met die van de tweede overeenkomst. In de derde overweging wordt echter niet meer verwezen naar «drukkende voorraden». De structurele verandering in de internationale koffie-economie komt hier voorts tot uiting in de zinsnede dat «het wenselijk is dat een verstoring van het evenwicht tussen productie en verbruik wordt voorkomen». (In de tweede overeenkomst werd uitgegaan van een permanent productie-overschot.)

Een voorstel van Mexico om in de preambule een verwijzing op te nemen naar de beginselen van de Verenigde Naties in dier voege dat de derde overeenkomst een bijdrage dient te leveren tot het tot stand komen van een nieuwe «Internationale Economische Orde», zulks naar analogie van de betreffende zinsnede in de preambule van de Vijfde Internationale Tinovereen-

komst, ondervond sterke weerstand van de Verenigde Staten van Amerika en van de Bondsrepubliek Duitsland. Deze weerstand heeft er dan ook toe geleid dat een verwijzing naar Resoluties 3201 en 3202 van de Zesde Speciale Algemene Vergadering van de Verenigde Naties inzake de vestiging van een nieuwe internationale economische orde niet in de preambule werd opgenomen.

De doelstellingen genoemd in artikel 1 zijn nagenoeg gelijk aan die van de tweede overeenkomst, zij het dat in de tweede doelstelling de verwijzing naar «drukkende overschotten» thans is weggelaten. De doelstelling in de overeenkomst van 1968 inhoudende de verhoging van de koopkracht van de koffie-exporterende landen door prijsstabilisatie en toeneming van de consumptie is ook in de nieuwe overeenkomst opgenomen.

Indien het prijsverloop daartoe aanleiding geeft zal er evenals tijdens de vorige overeenkomsten naar worden gestreefd, al dan niet aan de hand van bepaalde afgesproken interventieprijzen, het prijsverloop te stabiliseren door het aanbod op de wereldmarkt aan te passen aan de te verwachten vraag (artikel 33, artikel 37).

Tijdens de onderhandelingen is langdurig beraadslaagd over de vaststelling van de basisquota. Deze geven de procentuele verdeling aan van de uitvoer van exporterende ledenlanden met een uitvoer van ten minste 400 000 balen per jaar naar de importerende ledenlanden. Hierover kon geen overeenstemming worden bereikt. De basisquota zullen nu eerst worden vastgesteld wanneer de raad besluit tot exportbeperking over te gaan (artikelen 30 en 33).

Voor de vaststelling van de basisquota is een formule gevonden waarbij uitgegaan wordt van de gemiddelde export in twee verschillende referentieperioden. Voor elk exporterend land zal het hoogste van de beide gemiddelden gelden als basisquotum.

Producentenlanden waarvan de uitvoer minder bedraagt dan 400 000 balen per jaar krijgen geen basisquotum toegewezen. Voor hen wordt een andere gedragslijn gevolgd. Voor het koffiejaar 1976/1977 krijgen deze landen een aanvangsquotum toegewezen zoals vermeld in bijlage 1 van de overeenkomst. Na dit koffiejaar worden deze quota elk jaar met een bepaald percentage verhoogd, totdat dit quotum 400 000 balen heeft bereikt. Vanaf dat moment geldt voor deze landen dezelfde regeling als voor de overige producentenlanden. Aldus geldt deze wijze van berekening vanaf het tijdstip waarop deze overeenkomst in werking treedt; zij krijgt echter eerst effect wanneer tot exportbeperkende maatregelen wordt overgegaan (artikel 31). In de tweede overeenkomst was de vrijstelling van kracht bij een uitvoer van minder dan 100 000 balen per jaar.

Zoals in de Inleiding is vermeld zullen quota eerst dan worden ingesteld wanneer de koffiepunten op de wereldmarkt beneden een bepaald niveau dalen. Hierbij doen zich, volgens artikel 33, eerste lid, twee mogelijkheden voor, nl.

- a. de Raad heeft interventieprijzen vastgesteld;
- b. de Raad heeft geen interventieprijzen vastgesteld.

In het geval dat interventieprijzen zijn vastgesteld zal de quotering aangeven indien de gemiddelde wereldmarktprijs daalt en 20 opeenvolgende marktdagen op of onder het plafond van de prijsvork ligt.

Wanneer geen interventieprijzen zijn vastgesteld worden quota van kracht indien:

- de gemiddelde marktprijs voor de koffiesoorten «other milds» en «robusta» zich 20 opeenvolgende marktdagen op of onder het gemiddelde van deze prijzen voor 1975 bevindt (dit is 63,25 US dollarcenten per pond) of
- de gemiddelde marktprijs voor de vier hoofdsoorten gedurende 20 opeenvolgende marktdagen zich ten minste 15% onder het niveau van het voorafgaande koffiejaar, waarin de overeenkomst van kracht was, bevindt.

Deze laatste wijze van quota-instelling blijft achterwege indien de gemiddelde prijs voor «other milds» en «robusta» ten minste 22½% boven het gemiddelde van deze prijs voor 1975 ligt (dit is 77,46 US dollarcenten per pond).

Ingestelde quota worden geschorst wanneer de gemiddelde marktprijs zich 20 opeenvolgende marktdagen 15% boven het plafond van de prijsvork bevindt. In het geval dat geen interventieprijzen zijn vastgesteld worden de quota geschorst wanneer de gemiddelde marktprijs zich ten minste 15% boven het gemiddelde niveau van het voorafgaande kalenderjaar bevindt. In het geval dat na schorsing van de quota de prijzen gaan dalen zullen de exportbepalende maatregelen wederom worden ingesteld, indien voldaan is aan de bepalingen die gelden voor de instelling van quota.

Wanneer besloten wordt tot exportbeperking over te gaan, wordt, ter vaststelling van het voor elk exporterend lid geldende jaarquotum, evenals onder de werking van de tweede overeenkomst, een globaal jaarquotum vastgesteld aan de hand van de geschatte importbehoefte der importerende ledenlanden. Onder de tweede overeenkomst werd dit globale jaarquotum onder de producerende ledenlanden verdeeld aan de hand van de basisquota. Onder de werking van de onderhavige overeenkomst echter wordt ten minste 70% van het totale jaarquotum onder de producerende ledenlanden verdeeld op grond van de basisquota en ten hoogste 30% op grond van de in de producerende ledenlanden aanwezige voorraden onder voorwaarde echter dat voor geen enkel producentenland het variabel deel meer mag bedragen dan 40% van de totale voorraden in de producentenlanden (artikel 35).

Wanneer quota van kracht zijn en wanneer het prijsverloop daartoe aanleiding geeft kan de raad de jaarquota aanpassen aan de marktsituatie, zowel voor alle producentenlanden als voor de producentenlanden die een bepaalde koffiesoort voortbrengen. In het laatste geval zal dit echter uitsluitend aanbodverruimend mogen werken.

In de derde overeenkomst wordt de uitvoer van de exporterende ledenlanden verdeeld in twee categorieën, te weten de uitvoer naar landen die lid zijn van de overeenkomst en de uitvoer naar niet-ledenlanden. Indien quota worden ingesteld zullen deze slechts gelden voor de uitvoer naar ledenlanden. In de vorige akkoorden was ook de uitvoer naar niet-ledenlanden aan quota gebonden. Tot deze wijziging is besloten op grond van de ervaringen tijdens de vorige overeenkomsten waarbij gebleken is dat niet-ledenlanden veelal niet genegen zijn mede te werken aan controlemaatregelen van de Internationale Koffie-organisatie.

Voor de toepassing van het prijs-quotamechanisme moet de raad een systeem voor de vaststelling van indicatorprijzen bepalen. Deze indicatorprijzen dienen een zo getrouw mogelijk beeld te geven van het verloop van de koffieprijzen op de wereldmarkt (artikel 38). Op basis daarvan kunnen prijsvorken (interventieprijzen) worden vastgesteld. Een technische werkgroep zal ten aanzien van de methode van vaststelling van de indicatorprijzen aan de raad advies uitbrengen.

Evenals onder de tweede overeenkomst kan de raad deze interventieprijzen herzien. Hierbij dienen onder meer in aanmerking te worden genomen de invloeden op de prijsvorming als gevolg van veranderingen in productie, verbruik en voorraden, inflatoire en deflatoire ontwikkelingen, alsmede veranderingen in het monetaire systeem. Pogingen van producentenlanden om tot automatische indexatie van de interventieprijzen te komen zijn mislukt door de grote weerstand van de verbruikslanden tegen een dergelijk automatisme.

Het probleem van de zogenaamde «shortfalls», dat wil zeggen het niet volledig exporterend van het toegewezen quotum, is in de derde overeenkomst anders geregeld dan in de tweede. Terwijl in de laatste de herverdeling van de «shortfalls» over andere producentenlanden facultatief was, is dit in de derde overeenkomst dwingend voorgeschreven (artikel 40).

Indien het betreffende exportland de «shortfall» bij de Organisatie aanmeldt binnen de eerste zes maanden van het koffiejaar, wordt het aan dat land toe te wijzen quotum voor het volgende koffiejaar met 30% van de aangemelde «shortfall» verhoogd.

Wanneer tijdens de derde overeenkomst exportquota worden ingesteld, zullen tegelijkertijd controlemaatregelen van kracht worden, die in grote trekken gelijk zullen zijn aan die welke tijdens de tweede overeenkomst golden. Deze maatregelen dienen om te voorkomen, dat exporterende ledenlanden meer koffie exporteren dan hun quota toelaten (artikel 43).

Zolang geen quota van kracht zijn zal het streven gericht zijn op het zo goed mogelijk functioneren van de statistische berichtgeving, aangezien deze bij instelling van quota als grondslag moet dienen voor de vaststelling der basisquota.

Op voorstel van de Europese Commissie is besloten de controle, voor wat betreft de Gemeenschap, aan de zogenaamde binnengrenzen te laten vervallen. Een dergelijke vereenvoudiging vereist evenwel dat alle lid-staten van de Gemeenschap lid zijn van de derde Koffie-overeenkomst en dat iedere lid-staat van de Gemeenschap de controlemaatregelen nauwgezet toepast.

Ook in de derde overeenkomst is de invoer uit niet-ledenlanden aan beperkingen onderhevig wanneer exportquota van kracht zijn. Voorts wordt de noodzaak van industriële ontwikkeling in de producentenlanden erkend, onder andere door de verwerking van koffie en de export hiervan. Evenals in de vorige overeenkomsten is een bepaling opgenomen waarin de ledenlanden worden uitgenodigd tegen te gaan, dat substituten, welke minder dan 90% koffie bevatten, onder de naam «koffie» worden verkocht (artikel 49).

In verband met het betrekkelijk hoge prijspeil lijkt het niet uitgesloten dat het wereldverbruik van koffie zal teruglopen. Daarom wordt in de derde overeenkomst een promotiefonds gevormd ter stimulering van het koffieverbruik. De producenten zullen gedurende de eerste twee jaren van de derde overeenkomst verplicht aan dit fonds bijdragen door middel van een heffing op de uitvoer van koffie welke varieert naar gelang van de omvang van de export. De grootte van het fonds na twee jaren wordt geraamd op circa 25 mln. US dollars.

In tegenstelling tot de tweede overeenkomst voorziet de nieuwe overeenkomst niet in een diversificatiefonds. De eerder vermelde structurele veranderingen die de laatste jaren in de wereldkoffie-economie zijn opgetreden maken een dergelijke voorziening voornamelijk niet noodzakelijk.

Ten aanzien van het door de raad te volgen produktiebeleid voorziet de derde overeenkomst er in, technische studies te doen verrichten ten einde producentenlanden voor te lichten inzake het voeren van een bepaalde produktiepolitiek. Ter bestrijding van de kosten van een dergelijke studie kan een exportheffing worden ingesteld van maximaal 2 dollarcent per baal. Tevens zal de Koffieraad bij een twee/derde verdeelde meerderheid regels vaststellen ten aanzien van de in de koffieproducerende landen aan te houden voorraden. De regeling van de hoogte van de bijdrage aan de administratieve begroting geschiedt op dezelfde wijze als bij de vorige overeenkomsten, te weten op grond van het aan elk lid-land toegewezen aantal stemmen. De Nederlandse bijdrage ligt in de orde van 110 duizend gulden per jaar.

De overeenkomst is op 27 juli 1976 voor het Koninkrijk ondertekend.

Zoals in de Inleiding reeds is vermeld is op 1 oktober 1976 de overeenkomst voorlopig in werking getreden. Voor definitieve inwerkingtreding waren niet voldoende akten van bekrachtiging, goedkeuring of aanvaarding gedeponeerd.

Voor voorlopige inwerkingtreding wordt volgens het gestelde in artikel 61, tweede lid, een verklaring van voorlopige toepassing van de overeenkomst en van intentie om zo spoedig mogelijk tot goedkeuring, bekrachtiging of aanvaarding over te gaan, gelijk gesteld met een akte van goedkeuring, bekrachtiging of aanvaarding. Daarbij gelden voor het overige dezelfde bepalingen als bij de definitieve inwerkingtreding, nl. de eis van deelneming van ten minste 20 producentenlanden en 10 consumentenlanden, die per groep over ten minste 80% van het aantal aan die groep toegewezen stemmen beschikken.

Een regering, die de verplichting op zich heeft genomen deze overeenkomst voorlopig toe te passen, hangende de deponering van de akte van bekrachtiging, aanvaarding of goedkeuring, wordt als voorlopig lid beschouwd totdat zodanige akte is gedeponerd. De uiterste datum voor die nederlegging was aanvankelijk 31 december 1976. Deze datum is bij Raadsresolutie van de Internationale Koffie-organisatie van 28 september 1976 gewijzigd in 30 september 1977.

Nederland heeft op 26 september 1976 een verklaring van voorlopige toepassing en van intentie om zo spoedig mogelijk tot goedkeuring, bekrachtiging of aanvaarding over te gaan, afgelegd. Op 28 september 1976 heeft de Europese Economische Gemeenschap als zodanig een gelijke verklaring afgelegd.

De deelneming van de Europese Economische Gemeenschap – als intergouvernementele organisatie – is gebaseerd op het gestelde in artikel 4. Dit artikel houdt in, dat de Europese Economische Gemeenschap of enig andere intergouvernementele organisatie die verantwoordelijkheden draagt voor het onderhandelen over, en het sluiten en toepassen van internationale overeenkomsten, in het bijzonder grondstoffenovereenkomsten, gelijk gesteld wordt met een land, dat voor deelneming in aanmerking komt. Op 30 september 1976 hadden nagenoeg alle regeringen van de landen, die lid waren van de bij Protocol verlengde Internationale Koffie-overeenkomst, 1968, de Internationale Koffie-overeenkomst, 1976, geratificeerd, aanvaard of goedgekeurd dan wel verklaard de overeenkomst voorlopig toe te zullen passen.

De verwachting lijkt gerechtvaardigd, dat de overeenkomst vóór 30 september 1977 definitief in werking zal treden. Voor de stand van zaken met betrekking tot de definitieve en voorlopige deelneming aan de overeenkomst moge worden verwezen naar bijlage 5 van deze memorie.

Na 30 september 1980 kan de raad te allen tijde besluiten de overeenkomst, na afloop in 1982, in al dan niet gewijzigde vorm voort te zetten.

V. Slotbeschouwing

Het is verheugend, dat de onderhandelingsconferentie heeft geleid tot de totstandkoming van een nieuwe internationale koffie-overeenkomst waardoor de actieve samenwerking tussen producenten- en consumentenlanden is hersteld. Ofschoon de structurele overproductie van koffie tot het verleden behoort, is het niet denkbeeldig, dat in tijden van hoge wereldmarktprijzen de produktie-omvang niet in de hand kan worden gehouden, waardoor opnieuw overproductie zou optreden met alle nadelige gevolgen vandien voor de producentenlanden, die alle tot de ontwikkelingslanden behoren.

Voor een duurzaam evenwicht op de koffiemarkt dienen overmatige produktie-uitbreidingen te worden voorkomen.

Dat tot instelling van exportquota pas zal worden overgegaan wanneer het prijsverloop op de internationale koffiemarkt daartoe aanleiding geeft, wordt een juist uitgangspunt geacht. De werking van de overeenkomst dient, naast stabilisatie van de koffieprijs, erop gericht te zijn te voorkomen dat de koffieprijs beneden een voor de producentenlanden redelijk niveau dalen, terwijl anderzijds deze prijzen het verbruik niet nadelig mogen beïnvloeden.

In het licht van het Nederlands beleid ten aanzien van de economische samenwerking met ontwikkelingslanden, waarvan het streven naar de totstandkoming van internationale grondstoffenovereenkomsten een essentieel onderdeel vormt en aan welk beleid mede richting wordt gegeven door de intussen door UNCTAD-IV (Nairobi, mei 1976) goedgekeurde plannen van de Secretaris-Generaal van de UNCTAD ten aanzien van een geïnte-

greerd programma voor grondstoffen, dient naar ons oordeel het Koninkrijk deel te nemen aan de Internationale Koffie-overeenkomst, 1976.

De overeenkomst zal, evenals de vorige overeenkomsten, voor wat betreft het Koninkrijk, alleen voor Nederland gelden.

De Minister van Economische Zaken a.i.
W. F. Duisenberg

De Staatssecretaris van Buitenlandse Zaken,
L. J. Brinkhorst

De Minister voor Ontwikkelingssamenwerking,
J. P. Pronk

De Minister van Landbouw en Visserij,
A. P. J. M. M. van der Stee

De Minister van Financiën,
W. F. Duisenberg.